

Кузьменко Т. Ю., канд. арх.
Дмитренко А. Ю., к.т.н., доцент
*Національний університет «Полтавська
політехніка імені Юрія Кондратюка»*

З ДОСВІДУ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ АРХІТЕКТОРІВ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Ситуація, що склалася у всьому світі та Україні зокрема, поставили на порядок денний нові проблеми та виклики, що обумовлені пандемією COVID-19, з її періодичними загостреннями та спалахами:

- необхідність переходу на суцільне дистанційне навчання у всіх закладах загальної середньої та вищої освіти;
- відсутність безпосереднього спілкування викладачів зі студентами призводить до безумовного зниження якості підготовки студентів не тільки на початкових, але і на старших курсах, що показав захист дипломних проектів рівня «бакалавр» в минулому 2019-2020 навчальному році;
- студенти на початковому етапі проектування використовують багато замальовок, робоче макетування тощо за безпосередньою участю викладача, яке неможливо проводити в дистанційній формі;
- дистанційна форма навчання має як переваги, так і недоліки, останніх дуже багато при вивченні прикладних наук, особливо на практичних заняттях, таких як «Основи архітектурного проектування», «Архітектурне проектування», «Об'ємно-просторова композиція», «Архітектурна композиція та графіка», «Рисунок», «Живопис», «Скульптура» тощо.

Ці проблеми найбільш актуальні на 2-3 курсі, коли у студента формуються основні навички та поняття майбутньої професії, адже вони вперше починають займатись індивідуальною творчою роботою. Безумовно при вивченні теоретичних лекційних курсів може бути застосована дистанційна форма навчання. Але є низка дисциплін, в навчальних програмах яких є практичні та лабораторні заняття, які передбачають навчання в аудиторії чи лабораторії під активним керівництвом та участю викладача. Архітектурне проектування на 2-3 курсах - повністю практична дисципліна, зі значним творчим ухилом та набуттям навичок та знань, які неможливо якісно здобути за дистанційною чи заочною формою навчання. Адже саме тому в системі вищих архітектурних шкіл ніколи не було, на відміну від інших спеціальностей, заочної форми навчання. При цьому немаловажне значення набувають методи аналізу учбових проектів методичного фонду та робоче макетування. Робоче макетування виконується переважно в пластиліні, архітектурний об'єкт формується за законами об'ємно-просторової композиції, цей процес перебуває в постійному коригуванні

безпосередньо викладачем, він разом із студентом приймає участь у його створенні, відповідно, в дистанційній формі, він значно нівелюється, як і повністю підготовчий етап створення проекту. Як метод навчання, він майже втрачений. Його неможливо наздогнати на старших курсах, тому, що складність та зміст їх задач зростає в геометричній прогресії.

На випускаючих курсах постає інша проблема: значний обсяг демонстраційних креслень та необхідність їх перевірки та огляду в єдиному комплексі (у вигляді розкладки великого обсягу 2.0 на 3.0 м та більше) унеможливує якісну перевірку всіх креслень дистанційними засобами онлайн у zoom-конференції чи скайпі. Майже завжди виявляються помилки, яких неможливо уникнути за такої форми огляду, тому що він має фрагментарний, а не цілісний характер. Відповідно, невідворотно зменшилась частка якісно виконаних творчих робіт, які можна було б подати на щорічний огляд-конкурс дипломних робіт і проектів архітектурно-художніх шкіл. І така ситуація склалась у переважній частині вищих шкіл України. Правда, у цьому році, конкурс було відмінено у зв'язку з карантинними заходами, але не виключено можливість його проведення після закінчення карантину за участю робіт за 2-3 роки. Тим паче, що такий прецедент уже був в нашій країні. Маючи певний досвід у проведенні захисту бакалаврів 2019-2020 н. р., який було проведено в очній формі, у великому залі за присутності лише членів Екзаменаційної комісії, дипломанта та його керівника, що складало загалом менше 10 осіб, з дотриманням протиепідемічної дистанції 1,5 м та індивідуальних засобів захисту; можемо констатувати, що таким же чином можна проводити всі перегляди стану виконання не тільки дипломних робіт, але й інших архітектурних проектів студентів молодших курсів.

Висновки. Виходячи із сказаного вище та аналізу досвіду й результатів навчання з дисципліни «Архітектурне проектування» за 2019-2020 н. р. та початок 2020-2021 н. р., а також існуючої тенденції закріплення за викладачем на молодших курсах не більше п'яти студентів, можна запропонувати проводити заняття із практичних дисциплін творчого спрямування в кількості 5 студентів з викладачем в окремій аудиторії із застосуванням протиепідемічних заходів та індивідуальних засобів захисту. Таким чином, у підготовці студентів за прикладними творчими науками, якою є «Архітектура та містобудування» доцільним виявляється використання змішаної форми навчання, на долю дистанційної підготовки віднести всі лекційні дисципліни загальної та спеціальної підготовки, а дисципліни творчого професійного спрямування проводити в очній формі, не більше 6-8 осіб разом з викладачем. Втрати в якості навчання ми не зможемо в майбутньому компенсувати та виправдати пандемією. Як науково-педагогічні працівники вищої школи, так і майбутні фахівці не матимуть можливості виправдання за свою неадекватну професійну підготовку, що виявиться за першого ж завдання на робочому місці у проектному виробництві.